Raadsvoorstel

Commissievergadering	**:**	**P&C**
Titel	:	Kaderbrief 2025-2028
Onderwerp	:	
Portefeuillehouder/Teamleider	:	Jan van Weperen / Froukje de Wit
Extern zaak ID (zaakcode)	:	

Datum collegevergadering

21 mei 2024

Voorgesteld besluit

De Kaderbrief 2025-2028 vast te stellen en daarmee:

1. In te stemmen met de onvermijdelijke budgettaire effecten zoals beschreven in het financieel perspectief (hoofdstuk 2 Kaderbrief) en deze budgetten in de programmabegroting 2025 als volgt te verwerken:
    a. Lagere structurele baten van € 455.000 in 2025, hogere baten van € 1.744.000 in 2026, € 1.687.000 in 2027 en € 1.662.000 in 2028 naar aanleiding van de voorjaarsnota 2024 van het Rijk.
    b. Structureel hogere lasten van € 3.111.000 in 2025, € 3.100.000 in 2026 en € 3.094.000 vanaf 2027 naar aanleiding van de voorjaarsrapportage 2024.
    c. Structureel € 353.000 hogere bijdrage aan de Veiligheidsregio Fryslân.
    d. Structureel € 148.000 hogere bijdrage aan de FUMO.
    e. Hogere structurele lasten van € 700.000 in 2025 en 2026 en € 600.000 vanaf 2027 doordat we verwachten dat we de besparing vanuit de hervormingsagenda niet meer in die mate kunnen realiseren omdat wij vrijwel alle onderdelen uit de hervormingsagenda al hebben ingevoerd.
    f. Lagere structurele lasten voor jeugdhulp van € 414.000 in 2025, € 794.000 in 2026, en € 1.212.000 vanaf 2027 door de maatregelen jeugdhulp.
    g. Een hoger krediet van € 820.000 voor de periode 2024-2028 voor rijdend materieel, en daardoor extra structureel budget voor kapitaallasten van € 48.000 in 2025, € 37.000 in 2026, € 90.000 in 2027 en € 82.000 vanaf 2028.
    h. Structureel € 35.000 hogere lasten voor het vervangen van tractie onder de investeringsgrens.
    i. Een krediet van € 1,225 miljoen voor de periode 2025-2028 voor de oevervoorzieningen van de vaarwegen en daardoor structureel budget voor kapitaallasten van € 16.000 in 2025, € 19.000 in 2026, € 40.000 in 2027 en € 45.000 in 2028 en voor deze investeringen een afschrijvingstermijn van 80 jaar te hanteren.
2. In te stemmen met de volgende voorstellen nieuw beleid ‘Dienstverlening en bedrijfsvoering op orde houden’ (hoofdstuk 3.1 Kaderbrief) en deze te verwerken in de programmabegroting 2025:
    a. Structureel € 69.000 beschikbaar te stellen voor uitbreiding van de formatie dienstverlening i.v.m. de paspoortpiek.
    b. Structureel voor owo-bedrijfsvoering het volgende beschikbaar te stellen: € 108.000 in 2025, € 114.000 in 2026, € 120.000 in 2027 en € 127.000 vanaf 2028.
    c. Voor 2025 € 25.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor het afhandelen van Woo-verzoeken.
    d. In totaal € 175.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor 2025 en 2026 voor het opstellen van een toekomstvisie.

    e. Voor vitale vakantieparken Hildenberg € 200.000 in 2025 en per jaar € 50.000 in 2026 en 2027 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve (totaal € 300.000).
3. In te stemmen met de volgende voorstellen nieuw beleid ‘Een duurzame en fijne plek om te leven en te wonen’ (hoofdstuk 3.2 Kaderbrief) en deze te verwerken in de programmabegroting 2025:
    a. Structureel € 48.000 beschikbaar te stellen voor uitbreiding van de formatie dorpencoördinatie en initiatievenloket.
    b. Het budget accommodatiebeleid ieder jaar structureel met € 200.000 te verhogen vanaf 2028 in plaats van met € 100.000.
    c. Structureel € 30.000 beschikbaar te stellen voor de doorontwikkeling van stichting Nobilis.
    d. Voor de Bruisplek een voorbereidingskrediet van € 270.000 beschikbaar te stellen voor 2024 (als onderdeel van het totale investeringskrediet van € 3.070.000). Daarbij alvast een structureel budget te reserveren van € 180.000 voor kapitaallasten en subsidie vanaf 2027 (die na het go/no-go moment van de investering definitief beschikbaar wordt gesteld). Voor de jaren 2025 en 2026 extra budget van € 25.000 beschikbaar te stellen voor het verstrekken van subsidie.
    e. Structureel € 15.000 beschikbaar te stellen voor het bestrijden van invasieve exoten.
    f. Voor het jaar 2025 € 97.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor het bestrijden van de eikenprocessierups.
    g. Voor de pilot wasbare luiers voor 2025 € 27.500 beschikbaar te stellen uit de reserve lastenverlichting.
    h. Voor 2025 € 47.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor het volwassenfonds sport en cultuur (Meedoen-Pas)
    i. Voor 2025 € 125.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor het vervangen van de skatebaan op het terrein van sv Oosterwolde.
4. In te stemmen met de volgende voorstellen nieuw beleid ‘Een gemeenschap waar onze inwoners zich thuis, gezond en veilig voelen’ (hoofdstuk 3.3 Kaderbrief) en deze te verwerken in de programmabegroting 2025:
    a. Structureel € 236.000 beschikbaar te stellen voor owo openbare orde en veiligheid
    b. Voor 2025 en 2026 per jaar € 56.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor de JOGG regisseur
    c. Voor het jaar 2025 € 75.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor welzijnscoaching
    d. Een eenmalig budget van € 100.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor ‘naar buiten’
    e. Voor 2025 € 25.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor mantelzorgondersteuning.
5. In te stemmen met de volgende voorstellen nieuw beleid ‘Ooststellingwerf als onderdeel van een vitale economie’ (hoofdstuk 3.4 Kaderbrief) en deze te verwerken in de programmabegroting 2025:
    a. Structureel € 60.000 beschikbaar te stellen voor extra formatie recreatie en toerisme
    b. Voor het jaar 2025 een werkbudget van € 25.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor Europapact Fryslân.
    c. Voor het jaar 2025 € 50.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor een marktonderzoek bedrijventerreinen en economische ontwikkeling.
6. In te stemmen met de volgende dekkingsvoorstellen (hoofdstuk 3.5 Kaderbrief)
    a. Het budget kapitaallast accommodatiebeleid voor 2025 (€ 300.000) vrij te laten vallen.
    b. Het bovenregionale Wmo vervoer niet meer uit de gemeentelijke budgetten te bekostigen en hiermee structureel € 327.000 te besparen.
    c. De opbrengst toeristenbelasting te verhogen met € 50.000 in 2027 en met € 100.000 vanaf 2028.

d. De opbrengst OZB niet-woningen te verhogen met € 250.000 in 2025, € 500.000 in 2026, € 750.000 in 2027 en € 1.000.000 vanaf 2028.
e. De opbrengst OZB woningen te verhogen met € 100.000 in 2025, € 200.000 in 2026, € 300.000 in 2027 en € 400.000 vanaf 2028.
f. Het resterende tekort te dekkend door een onttrekking uit de algemene reserve van € 1.154.000 in 2025, € 1.443.000 in 2026, € 679.000 in 2027 en € 27.000 in 2028.

7. Kennis te nemen van de risico's en onzekerheden (hoofdstuk 4 Kaderbrief)
8. De begrotingsuitgangspunten voor de Programmabegroting 2025 vast te stellen (hoofdstuk 5 Kaderbrief)

Openbaar

Ja, passief via openbaar verslag

Inleiding

Hierbij bieden wij u de Kaderbrief 2025-2028 aan. Hierin staan de financiële uitgangspunten en ontwikkelingen voor de komende jaren. Met de jaarstukken kijken we terug op 2023, met de voorjaarsrapportage kijken we naar het huidige jaar 2024 en met deze kaderbrief kijken we een aantal jaren vooruit.

Financieel gezien zijn de komende jaren voor gemeenten onzeker. Zo ook voor onze gemeente. Vanaf 2026 ontvangen we fors minder geld uit het gemeentefonds. Dit is de grootste inkomstenbron van onze gemeente. Het is nog erg onduidelijk of en in hoeverre het rijk ons hierin tegemoet komt. Voor een deel is via de voorjaarsnota van het rijk hiervoor compensatie gekomen. Daarmee blijft ons financieel perspectief negatief. Tegelijkertijd zijn er grote opgaven die op ons afkomen en zijn de ambities hoog. Denk aan het accommodatiebeleid, woningbouw en de opgave op het gebied van statushouders en vluchtelingen. Daarnaast zijn er ook veel ontwikkelingen waar we beperkt (direct) invloed op hebben. Zo zijn de lasten jeugdhulp fors gestegen en zijn er veel hogere prijsindexaties geweest dan waar in eerste instantie rekening mee was gehouden.

We staan voor de uitdaging om een realistische en structureel sluitende begroting te blijven presenteren. En tegelijkertijd mee te gaan met diverse ontwikkelingen die op ons afkomen. Als het financieel perspectief negatief blijft ontkomen we uiteindelijk niet aan de discussie over het maken van keuzes. Hoeveel voorzieningen houden we in de lucht? Welke kwaliteitsniveaus houden we aan? Welke prioriteiten stellen we voor de komende jaren en hoe realistisch is de uitvoerbaarheid hiervan?

Met het dekkingsvoorstel zoals in deze kaderbrief staat groeien we weer toe naar een structureel begrotingsevenwicht. Gezien alle onzekerheden kan dit perspectief wel veranderen. Als dat het geval is komen we met een voorstel bij u.

In deze kaderbrief wordt eerst het huidige financieel perspectief gepresenteerd met daarin ook de financiële ontwikkelingen die op ons afkomen. We hebben daar geen of heel beperkt invloed op. Of het niet instemmen met deze voorstellen zorgt voor grote nadelige gevolgen.

Daarna gaan we in een aantal ‘hoofdlijnen’ in op de ontwikkelingen en wat het college hierin voorstelt aan u als raad. We starten per hoofdlijn met de structurele en incidentele ambities. Hierin wordt ook benoemd welke voorstellen wel in het college zijn besproken, maar voor nu niet als voorstel aan u worden voorgelegd. Vervolgens doen we u een voorstel om het begrotingstekort te dekken. De voorstellen worden na de besluitvorming in de raad primitief in de Programmabegroting 2025 verwerkt.

Argumenten

1.1 Het zijn gevolgen van ontwikkelingen die onvermijdelijk op ons afkomen
Het financieel perspectief bestaat uit het (structurele) begrotingsperspectief na de decembercirculaire 2023, de gevolgen van de voorjaarsnota 2024 van het Rijk, de gevolgen vanuit de voorjaarsrapportage 2024 en een aantal structurele budgettaire effecten. Zie kaderbrief. We stellen voor de budgettaire effecten te verwerken in de programmabegroting 2025.

2.1 t/m 6.1 Zie voor een toelichting op het voorgestelde beleid en dekking de kaderbrief.
Na besluitvorming door de raad worden de budgetten primitief in de begroting 2025 verwerkt.

7.1 De risico’s en onzekerheden kunnen invloed hebben op het nu voorliggende financieel perspectief
Het hoofdstuk risico’s en onzekerheden bestaat uit aantal belangrijke ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen zijn niet meegenomen in het financieel perspectief.

8.1. Met deze begrotingsuitgangspunten kunnen we de Programmabegroting 2025 opstellen
Deze uitgangspunten zijn opgesteld op basis van bestaand beleid.

Kanttekeningen
Zie kaderbrief.

Financiële toelichting
Zie kaderbrief.

Publicatie voor bekendmaking
Het college biedt de raad de Kaderbrief 2025-2028 aan. Hierin staan de financiële uitgangspunten en ontwikkelingen voor de komende jaren. Financieel gezien zijn de komende jaren voor gemeenten onzeker. Zo ook voor onze gemeente. Vanaf 2026 ontvangen we fors minder geld uit het gemeentefonds. Dit is de grootste inkomstenbron van onze gemeente. Het is nog erg onduidelijk of en in hoeverre het Rijk ons hierin tegemoet komt. Voor een deel is via de voorjaarsnota van het Rijk hiervoor compensatie gekomen. Daarmee blijft ons financieel perspectief negatief. Tegelijkertijd zijn er grote opgaven die op ons afkomen en zijn de ambities hoog. Denk aan het accommodatiebeleid, woningbouw en de opgave op het gebied van statushouders en vluchtelingen. Daarnaast zijn er ook veel ontwikkelingen waar we beperkt (direct) invloed op hebben. Zo zijn de lasten jeugdhulp fors gestegen en zijn er veel hogere prijsindexaties geweest dan waar in eerste instantie rekening mee was gehouden. We staan voor de uitdaging om een realistische en structureel sluitende begroting te blijven presenteren. En tegelijkertijd mee te gaan met diverse ontwikkelingen die op ons afkomen. Met het dekkingsvoorstel zoals in deze kaderbrief staat groeien we weer toe naar een structureel begrotingsevenwicht. Gezien alle onzekerheden kan dit perspectief wel veranderen.

Burgemeester en wethouders van Ooststellingwerf,

, secretaris , burgemeester.

Bijlagen
1. Kaderbrief 2025-2028
2. Investeringsplanning rijdend materieel
3. Vervangingsschema oevervoorzieningen vaarwegen
4. Memo financiële instrumenten

Extern zaak ID (zaakcode) :

De raad van de gemeente Ooststellingwerf;

nr.

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 21 mei 2024;

Besluit

De Kaderbrief 2025-2028 vast te stellen en daarmee:

1. In te stemmen met de onvermijdelijke budgettaire effecten zoals beschreven in het financieel perspectief (hoofdstuk 2 Kaderbrief) en deze budgetten in de programmabegroting 2025 als volgt te verwerken:
    a. Lagere structurele baten van € 455.000 in 2025, hogere baten van € 1.744.000 in 2026, € 1.687.000 in 2027 en € 1.662.000 in 2028 naar aanleiding van de voorjaarsnota 2024 van het Rijk.
    b. Structureel hogere lasten van € 3.111.000 in 2025, € 3.100.000 in 2026 en € 3.094.000 vanaf 2027 naar aanleiding van de voorjaarsrapportage 2024.
    c. Structureel € 353.000 hogere bijdrage aan de Veiligheidsregio Fryslân.
    d. Structureel € 148.000 hogere bijdrage aan de FUMO.
    e. Hogere structurele lasten van € 700.000 in 2025 en 2026 en € 600.000 vanaf 2027 doordat we verwachten dat we de besparing vanuit de hervormingsagenda niet meer in die mate kunnen realiseren omdat wij vrijwel alle onderdelen uit de hervormingsagenda al hebben ingevoerd.
    f. Lagere structurele lasten voor jeugdhulp van € 414.000 in 2025, € 794.000 in 2026, en € 1.212.000 vanaf 2027 door de maatregelen jeugdhulp.
    g. Een hoger krediet van € 820.000 voor de periode 2024-2028 voor rijdend materieel, en daardoor extra structureel budget voor kapitaallasten van € 48.000 in 2025, € 37.000 in 2026, € 90.000 in 2027 en € 82.000 vanaf 2028.
    h. Structureel € 35.000 hogere lasten voor het vervangen van tractie onder de investeringsgrens.
    i. Een krediet van € 1,225 miljoen voor de periode 2025-2028 voor de oevervoorzieningen van de vaarwegen en daardoor structureel budget voor kapitaallasten van € 16.000 in 2025, € 19.000 in 2026, € 40.000 in 2027 en € 45.000 in 2028 en voor deze investeringen een afschrijvingstermijn van 80 jaar te hanteren.
2. In te stemmen met de volgende voorstellen nieuw beleid ‘Dienstverlening en bedrijfsvoering op orde houden’ (hoofdstuk 3.1 Kaderbrief) en deze te verwerken in de programmabegroting 2025:
    a. Structureel € 69.000 beschikbaar te stellen voor uitbreiding van de formatie dienstverlening i.v.m. de paspoortpiek.
    b. Structureel voor owo-bedrijfsvoering het volgende beschikbaar te stellen: € 108.000 in 2025, € 114.000 in 2026, € 120.000 in 2027 en € 127.000 vanaf 2028.
    c. Voor 2025 € 25.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor het afhandelen van Woo-verzoeken.
    d. In totaal € 175.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor 2025 en 2026 voor het opstellen van een toekomstvisie.
    e. Voor vitale vakantieparken Hildenberg € 200.000 in 2025 en per jaar € 50.000 in 2026 en 2027 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve (totaal € 300.000).
3. In te stemmen met de volgende voorstellen nieuw beleid ‘Een duurzame en fijne plek om te leven en te wonen’ (hoofdstuk 3.2 Kaderbrief) en deze te verwerken in de programmabegroting 2025:

a. Structureel € 48.000 beschikbaar te stellen voor uitbreiding van de formatie dorpencoördinatie en initiatievenloket.
b. Het budget accommodatiebeleid ieder jaar structureel met € 200.000 te verhogen vanaf 2028 in plaats van met € 100.000.
c. Structureel € 30.000 beschikbaar te stellen voor de doorontwikkeling van stichting Nobilis.
d. Voor de Bruisplek een voorbereidingskrediet van € 270.000 beschikbaar te stellen voor 2024 (als onderdeel van het totale investeringskrediet van € 3.070.000). Daarbij alvast een structureel budget te reserveren van € 180.000 voor kapitaallasten en subsidie vanaf 2027 (die na het go/no-go moment van de investering definitief beschikbaar wordt gesteld). Voor de jaren 2025 en 2026 extra budget van € 25.000 beschikbaar te stellen voor het verstrekken van subsidie.
e. Structureel € 15.000 beschikbaar te stellen voor het bestrijden van invasieve exoten.
f. Voor het jaar 2025 € 97.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor het bestrijden van de eikenprocessierups.
g. Voor de pilot wasbare luiers voor 2025 € 27.500 beschikbaar te stellen uit de reserve lastenverlichting.
h. Voor 2025 € 47.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor het volwassenfonds sport en cultuur (Meedoen-Pas)
i. Voor 2025 € 125.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor het vervangen van de skatebaan op het terrein van sv Oosterwolde.

4. In te stemmen met de volgende voorstellen nieuw beleid ‘Een gemeenschap waar onze inwoners zich thuis, gezond en veilig voelen’ (hoofdstuk 3.3 Kaderbrief) en deze te verwerken in de programmabegroting 2025:
    a. Structureel € 236.000 beschikbaar te stellen voor owo openbare orde en veiligheid
    b. Voor 2025 en 2026 per jaar € 56.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor de JOGG regisseur
    c. Voor het jaar 2025 € 75.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor welzijnscoaching
    d. Een eenmalig budget van € 100.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor ‘naar buiten’
    e. Voor 2025 € 25.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor mantelzorgondersteuning.
5. In te stemmen met de volgende voorstellen nieuw beleid ‘Ooststellingwerf als onderdeel van een vitale economie’ (hoofdstuk 3.4 Kaderbrief) en deze te verwerken in de programmabegroting 2025:
    a. Structureel € 60.000 beschikbaar te stellen voor extra formatie recreatie en toerisme
    b. Voor het jaar 2025 een werkbudget van € 25.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor Europapact Fryslân.
    c. Voor het jaar 2025 € 50.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve voor een marktonderzoek bedrijventerreinen en economische ontwikkeling.
6. In te stemmen met de volgende dekkingsvoorstellen (hoofdstuk 3.5 Kaderbrief)
    a. Het budget kapitaallast accommodatiebeleid voor 2025 (€ 300.000) vrij te laten vallen.
    b. Het bovenregionale Wmo vervoer niet meer uit de gemeentelijke budgetten te bekostigen en hiermee structureel € 327.000 te besparen.
    c. De opbrengst toeristenbelasting te verhogen met € 50.000 in 2027 en met € 100.000 vanaf 2028.
    d. De opbrengst OZB niet-woningen te verhogen met € 250.000 in 2025, € 500.000 in 2026, € 750.000 in 2027 en € 1.000.000 vanaf 2028.
    e. De opbrengst OZB woningen te verhogen met € 100.000 in 2025, € 200.000 in 2026, € 300.000 in 2027 en € 400.000 vanaf 2028.

f. Het resterende tekort te dekkend door een onttrekking uit de algemene reserve van € 1.154.000 in 2025, € 1.443.000 in 2026, € 679.000 in 2027 en € 27.000 in 2028.

7. Kennis te nemen van de risico's en onzekerheden (hoofdstuk 4 Kaderbrief)
8. De begrotingsuitgangspunten voor de Programmabegroting 2025 vast te stellen (hoofdstuk 5 Kaderbrief)

Besloten in de openbare vergadering van 9 juli 2024.

, griffier. , voorzitter.